

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis
Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis
Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios
Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...**

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Lib. IV. cap. 16. & seqq. de Potestate ejus Legislativâ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72506)

nec illum pro supremo vel ultimo Controversiarum Fidei Iudice habere, quippe talis Index nusquam errare debet, ut Stephanum hæc in re errasse Augustinus significat, consentiens, Baptismum, qui verbis Evangelicis in nomine Patris, Filii & Spiritus Sancti non consecratur, cassum esse & irritum, contra quam Stephanus in Epistola ad Africanos decreverat. Plura non addo, ibidem prolixius legenda, cum hæc sufficere possint ad responsum Bellarmini elidendum & eludendum.

CAPVT DECIMVM SEXTVM & seqq.

DE

Potestate Romani Pontificis Legislativâ.

Hanc ut adferat Bellarminus, plura iterum ex Sacris colligit, quæ tamen Examini subiecta nihil ad rem propositam facere videntur. Ex eorum numero tria sunt, quæ Augustini vindicias desiderant, ne quid contra Veritatem orthodoxam scripsisse videatur. *Primum*, sed apud Bellarminum ordine *quintum*, nicitur autoritate Legis Apostolicæ in Synodo Hierosolymitanâ promulgatæ, circa cujus illustrationem Bellarminus inter alia Augustinum quoque adducit, qui talem posuit alicubi Quæstionem, An viator victus necessitate famis, si nihil uspiam invenerit, nisi cibum in Idolio positum, ubi nullus alius est hominum, fame potius mori debeat, quam illum sumere cibum? Respondens: *Aut certum est, esse idolorum, aut certum est, non esse, aut ignoratur. Si certum est esse, melius Christianâ virtute respuitur; si autem vel non esse scitur, vel ignoratur, sine ullo Conscientiæ scrupulo in usum necessitatis adsumitur.* Notat ad hoc Augustini responsum Bellarminus: *At in isto casu proposito ab Augustino nullum locum habebat scandalum, & tamen judicavit Augustinus, melius esse ab immolatis abstinere, cuius rei nulla ratio reddi posse videtur, nisi auctoritas præcepti Apostolici.* Num Bellarminus hæc ratione potestatem Romani Pontificis Legislativam sufficienter demonstraverit, judicet æquus Lector judicandi peritus. Augustini Sententiam in casu proposito quod attinet, de eâ non ita pridem Scriptor quidam hunc in modum censuit: *Salvâ auctoritate magni Patris non constare videtur Ratio, cur Christianum esurientem oporteat potius morti se victimam dare, quam ab ejusmodi victimâ Idolis immolatâ temporare. Cum enim sit Christianus, non edit Idoli reverentiâ; cum se solus in solitudine, non habet illic infirmos fratres, quos offendat. Neque communicat cum Dæmonibus, cum ibi nullum agitur Sacrum; multo minus exponit infidelibus suam libertatem condemnandam & blasphemandam, cum ex hypotesi in solitudine nulli adsint.* Non præter rem hæc esse scripta, inde constat, quia alibi Augustinum aliter de hisce talibus scripsisse legimus, ubi in genere de Veteris Testamenti legibus ceremoniaris & idè temporalibus tantum, cujus generis hanc quoq; Legem Apostolico-Synodicam fuisse plerique Interpretum & communiter statuunt, suam expromere voluit Sententiam, hunc in modum scribens: *Cur mihi non liceat dicere, Apostolum Paulum & alios recte Fidei Christianos tunc vetera illa Sacramenta paululum observando commendare veraciter debuisse, ne putarentur illa Prophetica Significationis observationes à Patribus piissimis custodite, tanquam Sacrilegia Diaboli, à posteris detestanda? Tam enim, cum venisset Fides, (alibi legitur dies) quæ prius illis observationibus præannuntiata, post mortem & resurrectionem Domini revelata est, amiserant tanquam vitam officii sui. Verum tamen sicut corpora defunctorum, officii necessariorum deducenda erant quodammodo ad Sepulturam, nec simulatè, sed religiose, non autem desideranda continuo, vel inimicorum obreccationibus tanquam morsibus canum præjicienda. Proinde nunc quisquis Christianorum, quamvis sit ex Judæis, similiter ea celebrare voluerit, tanquam sopitos cineres eruens, non erit pius ductor, vel bajulus corporis, sed impius Sepultura violator.* Alibi in specie ad hanc Legem Synodicam sequentia observavit: *In Actibus Apostolorum hoc lege præceptum est ab Apostolis, ut abstinere gentes tantum à fornicatione, & ab immolatis, & Sanguine. Hoc etsi tunc Apostoli præceperunt, elegisse mihi videntur pro tempore rem facilem & nequaquam observantibus onerosam, in qua cum Israelitis etiam gentes, propter angularem illum lapidem duos parietes in se condentem, aliquid communiter observarent, simul & admonerent, in ipsâ Noë Arcâ, quando Deus hoc jussit, Ecclesiam omnium gentium fuisse præfiguratam, cujus facti propheta gentibus jam ad Fidem accedentibus impleri incipiebat. Transactio autem illo tempore, quo illi duo parietes, unus ex Circumcisione, alter ex præputio venientes, quamvis in angu-*

Act. 15.

Epist. 154.
ad Publicolam,Heidegus.
de libert.
Christ. c.
12. p. 258.Epist. 19.
ad Hieron.Lib. 32.
contra
Faust.
cap. 13.

lari Lapide concordarent, tamen suis quibusdam proprietatibus eminebant distinctius; & ubi Ecclesia gentium talis effecta est, ut in eâ nullus Israelita carnalis adpareat, quis jam hoc Christianus observat? Et qui fortè pauci adhuc tangere ista formidant, à cæteris irridentur, ita omnium animos in hac re tenuit illa Veritatis sententia: Non quod intrat in os vestrum, vos coinquinat, sed quod exit, nullam cibi naturam, quam Societas admittit humana, sed qua iniquitas committit peccata, condemnans. Ubi quod Augustinus de unâ parte hujus Synodicæ Legis monuit, per Exemplum illustrans rem, de cæteris etiam extra omne dubium voluit intellectum. Quia verò maximum in hac Lege scrupulum facit mentio *Scortationis*, quæ cæteris ceremonialibus & temporariis fuit conjuncta, si tamen ad unum idemque genus Legum referuntur, hinc et si non omnibus, non tamen planè nullis placet *Heinsii* Sententia, quæ per *προφητείας* intelligi debere existimat *προφητείας* *Δουδαίων*, (adjutus aliquo *Athanasii* testimonio) id est, *Victimam, quam Meretricia mercede paratam Veneri offerebant, in Veteri etiam Testamento servè interdicitam*, cum si hæc admittatur Explicatio, omnis, quæ hic adparet difficultas, cedere videatur, de quo Lector eruditus, quâ pollet judicandi libertate, videat.

Vid. D. Quistorp. ad h. loc. conf. Selden, de Jure, lib. ult. cap. ult.

Sequuntur alia duo Scripturæ loca, in quorum tractatione Bellarminus aliquam Augustini facit mentionem, ut Lectori incauto per fraudem non adeò piam facilius imponat, ac Lemma præscriptum eò magis commendet. De priori quidem, qui de Potestate sublimiori à Deo ordinatâ agit, aliàs erit agendi Locus, ubi de Clericorum Exemptione à civili potestate tractabitur; illo nunc tantum observato, ad Quæstionis statum nihil pertinere, sive per Conscientiam, cujus respectu Paulus debitam à subditis requirit obedientiam, cum *Chrysofomo* & cæteris Patribus Græcis intelligatur *conscientia Beneficiorum*, vel cum Augustino, *Ambrosio*, *Beda*, *Anselmo* & aliis *Conscientia peccati*, id est, ut *Fromondus* novissimè hanc explicavit Sententiam, ut *pura coram Deo servetur Conscientia*, & ut antehoc *Seculum Catharinus* ad hoc Pauli Oraculum notavit, *quia id justum esse Conscientia dicitur, agnoscens in hoc Dei Providentiam & ordinationem, contra quam agere Scelus est & quam-maximum*. Utrobique enim, sive hæc sive illa locum habeat Explicatio, nihil ad Potestatem Legislativam Romani Pontificis confertur, cum neque *Chrysofomus* ibi, neque Augustinus hic, ut alios nunc taceam, ejus ullam fecerit mentionem, aut de potestate Spirituali vel Ecclesiasticâ Apostolum intellexerit, de quo infra pluribus. Sed & posterior locus de *Virgâ Pauli*, quam Corinthus est minatus, nullum in hac Quæstione locum habet, non agens de Virgâ legali, sed punitivâ, ut ipse Bellarminus ex Augustino agnovit, eoque ipso Responsum sufficiens suppeditavit. Quæ enim præterea de Virgâ Christi tanquam Regis Ecclesiæ è *Plalterio* adduxit, addens, eam à Christo Episcopis esse concessam, Augustini iterum autoritate abusus, si de Legali intelligat, ipsum sibi contrarium habet Christum, qui Apostolis mandatum evangelizandi commendans, non novas leges ferendi concessit potestatem, sed in commissis expressè dedit, *ut doceant servare omnia, quæcumque mandavit ipse*, tanquam supremus Legislator, hoc ipso inter servata ponens, quod plerique Doctores Romani suo Pontifici non sine detractatione autoritatis soli Christo tanquam Ecclesiæ Regi & Capiti debitæ tribuere non verentur. Quæ de cætero quoad traditionem Patrum de Legibus Ecclesiasticis ex Augustino, in specie de lege Jejunii & ordine sumendi Eucharistiam, adducit Bellarminus, quia inferioris quoque suum habebunt locum, eò etiam servantur, ne idem bis cum fastidio Lectoris tractare cogamur; id tantum in genere monentes, non omnem ab Evangelicis Doctoribus denegari Ecclesiæ tanquam Christi Regis sponstæ potestatem Legislativam, sed concedi omninò aliquam, verum à potestate, quæ Soli Christo adscribitur, non unâ ratione diversam, cum Leges ab eo profectæ specialiter, absolute, simpliciter, directè, ab Ecclesiâ autem boni ordinis ergò provenientes generaliter, hypotheticè seu conditionaliter & indirectè obligent & adstringant, quæ tamen potestas Legislativa tam non propria est Pontifici Romano, quam aliis hic & ibi Episcopis separatim consideratis, quorum nulli de Jure Divino absque consensu Ecclesiæ, in primis autem Christiani Magistratûs præscitu alias præter Leges Divinas ferre licitum est & concessum; quamvis, hoc iterum non obstante, videamus Ecclesiam tot legum humanarum noviter inventarum jugo premi, ut omni jure liceat repetere querelam, quam suo jam tempore, ex quo plurima malum hoc sumfit augmenta, Augustinus superindè instituit, contra importunos Legumlatores sequentem

Rom. 13.

1. Epist. 4.

Math. 23.

in mo-

Epist. 119.
ad Jan.
cap. 19.

in modum scribens : *Ipsam Religionem, quam paucissimis & manifestissimis celebrationum Sacramentis Misericordia Dei liberam esse voluit, servilibus premunt oneribus, ut tolerabilior sit conditio Judæorum, qui etiamsi tempus libertatis (Evangelicæ) non agnoverint, legalibus tamen sarcinis, non humanis presumptionibus subjiciuntur*, quæ tamen ultima cum aliquo Salis grano intelligi debere sciunt, quibus Judæorum Sacra minimè Sacra è Synagoga *Buxorfi* Judaicæ propriisque Eorum Scriptis non sunt ignota. Bellarminus quidem contra hoc testimonium excipit, non conqueri Augustinum de ritibus à Pontifice Romano institutis, sed de consuetudinibus quibusdam particularibus Vulgi, quæ paulatim Legis vim obtineant, & quando nimis crescunt, Episcoporum auctoritate tolli & abrogari debent, hæc antecedentia Augustini verba ex laudatâ ad Januariam Epistolâ adducens : *Omnia, quæ neque Sanctarum Scripturarum auctoritatibus continentur, neque in Conciliis Episcoporum statuta inveniuntur, nec consuetudine universalis Ecclesiæ roborata sunt, sed diversis diversorum locorum moribus innumerabiliter variantur, ita ut vix aut omnino nunquam inveniri possint cause, quas in eis instituendis homines secuti sunt, ubi facultas tribuitur, sine ulla dubitatione rescanda existimo. Quamvis enim neque hoc inveniri possit, quomodo contra Fidem sint, ipsam tamen religionem &c.* Ubi supra operâ fecisset præteritum Bellarminus, si in his Augustini verbis auctoritati scripturarum, Conciliorum Episcopaliû & universalis Ecclesiæ auctoritatem Pontificis Romani in ferendis Legibus obligatoriis junctam ostendere potuisset, utpote quod non leve fuisset pro Lemmatis præscripti demonstratione argumentum, sicut è contrario silentium Augustini pro singulari inservit documento, Eum in Pontifice Romano potestatem hanc legislativam nullo planè modo agnovisse, cujus etiam querela in genere de quibusvis legibus & consuetudinibus contra libertatem Evangelicam institutis concepta ad omnes in specie pertinet, undecunque etiam trahant originem, quibus plebs Christiana indebitè oneratur, cujus generis etiam antehac fuisse Leges Pharisæicas, è gravi Elencho Christi scimus. Nunc accedat adhuc definitio peccati Augustiniana, quam Bellarminus inter cætera Patrum testimonia contra potestatem Romani Pontificis legislativam sibi met ipsi objicit, quæ peccatum dicitur *vel dictum, vel factum, vel concupitum contra Legem Dei æternam*, undè sequi videtur, transgressionem legis humanæ non esse peccatum, videlicet juxta limitationem supra expositam, specialiter, absolute, simpliciter, directè, sed tantùm generaliter, hypotheticè seu conditionaliter & indirectè, si modò Lex humana Divinæ non sit contraria, sed cum eâ consentiens, & ab eâ tanquam fonte derivata, & ad eam manu quasi ducens, genuina ejus proles atque Surculus. Etsi enim Bellarminus evadere se hujus argumenti vim posse existimat per distinctionem vel potius oppositionem Legis positivæ & æternæ, de hac non illâ Augustinum intelligens, non tamen evadit, dum opponit non opponenda, sed sensus Legis Divinæ subordinatos; Legis inquam Divinæ, quæ æterna dicitur ab auctore, positiva autem idè, quia in tempore hominibus data & Revelata fuit, ut non negemus, positivam Dei legem cum aliquâ ad Legem Dei æternam distinctione dici eam, quæ non naturâ, sed solâ positione liberrimâque Dei voluntate homines obligat, non obligatura, si Deus Legislator summus eas hominibus non expressè proposuisset, quales non tantum inter præcepta, quæ dicuntur moralia, sed & præprimis Cereimonialia & forensia inveniuntur, quas tamen ipsas etiam Deus Legislator olim tam severè populo injunxit, ut prævaricatoribus penas fuerit minatus, quæ locum non habuissent, nisi transgressionibus illæ peccatorum nomine venissent, quod contra Bellarmini exceptionem observasse satis erit; qui ex superabundanti illud quoque interrogandus est, annon peccati loco habeat, si quid fiat contra Leges, quas communiter dicunt Ecclesiasticas, quibus Laicorum conscientiam nimium quantum premi & durissimè onerari solent, quo in casu æque, ac si contra Legem Dei æternam sit peccatum, & quidem multò rigorosius, ut constat, pœnæ variarum Satisfactionum vel satis-passionum injunguntur, non injungendæ, nisi & humanarum legum transgressores agnoscerentur esse peccatores, id quod ipse Bellarminus iterùm contra semetipsum facteri coactus fuit, scribens : *Omnis Lex justa sive à Deo, sive ab homine detur, ab æternâ Deilege derivatur* : Id sicut de lege justâ Evangelico-Christianam libertatem non supprimentem verum esse concedimus, secundum ea, quæ jam superindè monita sunt; ita an de Legibus quoque, quibus Ecclesia Romanensis superbit, verum sit, non immeritò nec sine gravi causâ hætenus ab Evangelicis fuit dubitatum, imò ex summâ necessitate, ne gravi hoc & intolerabili jugo planè opprimantur, in omnia alia itum.

L. 22 con-
tra Faust.
cap. 27.